

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

SEKRETARZ STANU
Aleksandra Gajewska

BPD-V.055.10.2024.ES
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2018 poz. 870), w związku z petycją w sprawie zmiany zapisów art. 54 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, uprzejmie informuję.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka lub pełniący funkcję dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Odnosząc się do proponowanego w przedmiotowej petycji nowego brzmienia wyżej wymienionego przepisu, zgodnie z którym starosta mógłby zawrzeć z rodziną zastępczą niezawodową umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, a nie zawierałby (obligatoryjnie) tej umowy, należy wskazać, że w opinii resortu rodziny tego typu zmiana mogłaby wprowadzić sytuacje niepożądane i brak możliwości awansu rodzin zastępczych, które sprawowałyby tę funkcję jako rodziny niezawodowe, a nigdy nie nabywałyby prawa do uzyskania statusu rodziny zastępczej zawodowej.

Resort rodziny w sposób szczególny analizuje kwestię deficytu rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, a także kandydatów na rodziców zastępczych i prowadzących rodzinne dziecka. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ma również na uwadze pojawiające się przypadki rodzin zastępczych niezawodowych występujących o zostanie

rodziną zastępczą rodziną zawodową, przy jednoczesnym przebywaniu w rodzinie zastępczej np. jednego dziecka z powodu braku zgody na przyjęcie kolejnych dzieci.

Należy przede wszystkim podkreślić, że umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawierana jest ze starostą, a zgodnie z art. 54 ust. 3 pkt 5-6 i 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umowa określa w szczególności liczbę dzieci powierzonych rodzinie zastępczej, maksymalną liczbę dzieci, które można umieścić w danej rodzinie zastępczej, a także warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy. Z punktu widzenia przejrzystości współpracy kluczowe jest odpowiednie sformułowanie zawieranej umowy i szczegółowe określenie w niej wszystkich parametrów tej współpracy. Należy bowiem wskazać, iż katalog elementów umowy zawarty w art. 54 ust. 3 ustawy, nie jest wyliczeniem enumeratywnym. Strony mogą zatem rozszerzyć treść zawieranej umowy o wszelkie istotne dla nich kwestie, o ile nie pozostają one w sprzeczności z przepisami prawa.

Ponadto zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 36 ww. ustawy umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka następuje po uzyskaniu zgody, odpowiednio rodziców zastępczych albo prowadzącego rodzinny dom dziecka. Wyjątek stanowi rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Bowiem zgodnie z art. 58 ust. 2 ww. ustawy rodzina zastępcza prowadzona w tej formie może odmówić, w szczególności uzasadnionych przypadkach, przyjęcia dziecka:

- 1) jeżeli łączna liczba umieszczonych w tej rodzinie dzieci przekroczy 3;
- 2) powyżej 10. roku życia doprowadzonego przez Policję lub Straż Graniczną.

Pomijając prezentowany powyżej wyjątek, co do zasady brak zgody rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka uniemożliwia zatem przyjęcie dziecka.

W opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej należy ze szczególną ostrożnością rozpatrywać przesłanki zmiany przepisu art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a tym samym wprowadzania ograniczeń w zawieraniu umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej w sytuacji gdy w rodzinie zastępczej przebywa np. jedno czy dwoje dzieci. Postulowanym kierunkiem działania jest deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, a co za tym idzie wzmocnienie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, zatem wprowadzanie tego typu proponowanych ograniczeń - zdaniem resortu rodziny - może doprowadzić do pogłębienia się braku zainteresowania społeczeństwa tematem rodzicielstwa zastępczego. Nowe, postulowane przez Państwo rozwiązanie w tej materii zwiększyłoby uznaniowość tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, co mogłoby doprowadzić do nierówności w traktowaniu obywatela w zależności od powiatu.

Podkreślić należy, iż każda sytuacja odmowy przyjęcia kolejnego dziecka przez rodzinę zastępczą powinna być rozpatrywana w sposób indywidualny, z uwzględnieniem przyczyn odmowy i sytuacji rodziny. Opieka rodziny zastępczej jedynie np. nad jednym czy dwojgiem

dzieci może wynikać z ciężkiej choroby dziecka czy dzieci, ich niepełnosprawności, szczególnych potrzeb, opieki nad niemowlęciem czy dzieckiem wymagającej pełnej uwagi, z traumami i przeżyciami. Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy podejmowanie działań zmierzających do wsparcia i zapewnienia pomocy rodzinom zastępczym w takim wymiarze, aby rodziny te pozostawały chętne i gotowe do przyjęcia kolejnych dzieci w razie potrzeby. Zapewnienie wsparcia wolontariuszy czy rodziny pomocowej może niekiedy okazać się skuteczną pomocą, dzięki której rodzina zastępcza może zdecydować się na przyjęcie kolejnych dzieci.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stoi na stanowisku, iż proponowana w przedmiotowej petycji konstrukcja przepisu powodująca możliwość, a nie obligatoryjność zawierania z rodziną zastępczą niezawodową umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej przy spełnieniu określonych warunków, mogłaby również spowodować sytuacje pomniejszenia liczby funkcjonujących rodzin zastępczych zawodowych w powiecie, głównie ze względu na niższe koszty utrzymania funkcjonowania rodziny zastępczej niezawodowej niż zawodowej. Proponowana zmiana mogłaby spowodować potencjalne zmniejszenie liczby profesjonalnych, działających od lat w obszarze pieczy zastępczej opiekunów na danym terenie, jeżeli pomimo zdobytego przez nich doświadczenia i pracy nastąpiłoby pozbawienie możliwości rozwoju i uzawodowienia misji, jaką pełnią. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie przewiduje liczby dzieci, wobec których ustalany byłby poziom możliwości funkcjonowania rodziny zastępczej zawodowej, zatem wprowadzenie proponowanego brzmienia przepisu mogłoby spowodować sytuacje, w których przykładowo nawet opieka nad dwójką czy trójką dzieci zdaniami powiatu nie stanowiłaby podstaw do zawarcia umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Byłby to kierunek niepożądany, mając na uwadze dążenia resortu rodziny do wzmocnienia potencjału i docenienia rodziców zastępczych.

Należy zaznaczyć, że mając na uwadze zadania powiatów w obszarze pieczy zastępczej oraz wysokość ponoszonych przez powiaty kosztów w niniejszym obszarze Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowało program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2024 r. Realizatorami Programu są minister właściwy do spraw rodziny oraz wojewoda, a beneficjentami powiaty, zgodnie z zakresem wskazanym w Programie. Program będzie realizowany do dnia 31 grudnia 2024 r. Na finansowanie Programu przeznaczona jest kwota nieprzekraczająca 40 000 000 zł. Program tego typu był również ogłaszany w roku ubiegłym.

Niemniej jednak pragnę podkreślić że zarówno wyżej omawiany postulat, jak i kwestia wprowadzenia do przepisu art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej konieczności posiadania pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku przekształcania rodziny zastępczej niezawodowej w rodzinę zastępczą zawodową zostanie poddana analizie przez resort rodziny.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

PW 878747